



# **Tractatvs De Sacramentis Et Censvris**

**Hurtado, Gaspar**

**Moretus, 1633**

Dispvatio IV. De natura & necessitate Sacramenti Pœnitentiæ.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

bendi contritionem aut dolorem de peccatis, quamvis iam remissis, & quoties memoriâ occurrunt. Quod tradidisse videntur Augustinus de Vera & falsa pœnitentiâ, cap. 13. Isidorus lib. 2. de Summo bono, & Hugo lib. 2. de Sacramentis, part. 14. cap. 2. & ratione probari potest, Primò, quia quoties memoriâ occurrat peccatum, ut est offensa Dei, tenetur voluntas circa illud, utpote rem arduam, actum aliquem displicentiae elicere, aliàs parui pender peccatum & offensam Dei. Secundo, quia voluntas nostra debet esse conformis diuinæ: sed peccatum nostrum, quamvis remissum, semper displicet Deo; ergo etiam debet nobis displicere quoties memoriâ occurrat.

Caetan. verò quæst. 84. art. 8. & 9. Vasquez art. 9. dub. vnicò, Suarez disp. 15. sect. 4. Sotus in 4. dist. 14. quæst. 1. art. 9. Medina Cod. de Pœnitentiâ, q. 6. & Petrus Sotus Lect. 13. de Pœnitentiâ, docent, eum qui peccauit, non teneri præcepto affirmatiuo habendi contritionem aut dolorem de peccatis iam remissis, & meritò: quia non modò hæc obligatio adeò dura inducitur absque fundamento, sed etiam contra rationem; quia præceptum istud eatenus obligat in actu secundo, quatenus indigemus iustificatione à peccatis, & reconciliatione cum Deo, ut supra diximus; ergo

qui semel ab illis iustificatus est, manet exemptus ab obligatione illius.

Augustinus verò, Isidorus & Hugo pro aduersariis adducti, quando significant pœnitentiam esse necessariam etiam post remissionem peccatorum, nomine *necessitatis* intelligunt vel magnam utilitatem ad obtinenda à Deo auxilia gratiæ in futurum, vel obligationem ex præcepto negatiuo non complacendi in peccatis: quod impleri potest (quidquid Canus dicat) quamvis ille, cuius memoriâ peccata occurrunt, non detestetur illa, quia potest suspendere omnem affectum circa illa, quia nullo cogitur elicere affectum aliquem circa illa.

Et ad primam rationem negamus, eum, cuius memoriâ occurrat peccatum ut offensa Dei, teneri ad contritionem, aut ad aliam displicentiam illius; ex eo autem quòd nullam displicentiam habeat illius, non parui pender offensam Dei, & iustificationem ab illa.

Et ad secundam respondemus, quòd quamvis peccatum iam remissum semper displiceat Deo, nos tamen non tenemur etiam displicere de illo, ut Deo conformemur, quia non est necessaria maior conformatio, quam quòd nobis non placeat quòd Deo displicet, ex eodem motiuo ex quo Deo displicet.

## DISPUTATIO IV.

## De natura &amp; necessitate Sacramenti Pœnitentiæ.

## DIFFICULTAS I.

## Ex quibus constet Sacramentum Pœnitentiæ.

**S**UPPONIMUS, in quo conueniunt Catholici contra hæreticos nostri temporis, Pœnitentiam sumptam pro exteriori caerimonia confessionis dolorosæ peccatorum, & absolutionis ab eis, & satisfactionis pro ipsis, ut fit in Ecclesiâ Christiana, esse verum Sacramentum, & vnum ex septem institutis à Christo. Quod constat ex perpetua Ecclesiæ traditione, & definitum est in Concilio Constantiensi sess. 8. & 15. & in Florentino in Decreto Eugenij IV. habito post ultimam sessionem, & in Tridentino sess. 14. can. 1. & 2. Quod etiam amplius constabit ex dicendis de necessitate Sacramenti Pœnitentiæ, & de potestate absoluedi à peccatis collata Sacerdotibus.

Concilium  
Constant.  
Florent.  
Trident.

Sotus.

Hoc ergo supposito, difficultas est, Ex quibus constet & coalecat hoc Sacramentum Pœnitentiæ. Sotus in 4. dist. 14. q. 4. docet, totam essentiam Sacramenti Pœnitentiæ, sitam esse in absolutione à peccatis à Sacerdote facta, quia sola absolutio significat totum effectum Sacramenti Pœnitentiæ, nempe remissionem peccatorum. Vnde Sotus d. 16. q. 1. consequenter docet, contritionem, confessionem, & satisfactionem non esse partes Sacramenti Pœnitentiæ, esse tamen necessarias, contritionem & confessionem, tamquam quid præuium ad absolutionem; & satisfactionem, tamquam quid consequens, quâdo restat poena aliqua soluenda, ut eâ absumat.

Durand.

Durandus in 4. dist. 14. q. 3. docet, totam essen-

tiam Sacramenti Pœnitentiæ sitam esse in confessione pœnitentis, & in absolutione Sacerdotis, contritionem verò & satisfactionem non pertinere ad essentiam illius. Id autem de contritione probatur, quia hæc est spiritualis & insensibilis, ergo ex ea nequit constitui Sacramentum Pœnitentiæ, quod est sensibile. De satisfactione verò id probatur, quia hæc consequitur Sacramenti essentiam, quia consequitur, & supponit primum effectum Sacramenti Pœnitentiæ, nempe remissionem peccatorum quoad culpam & poenam æternam, à Sacramento ipso iam essentialiter constituto proueniens, seu causatam.

S. Thomas verò, & eius Interpretes quæst. 84. s. Thomas art. 2. & 3. reliqui Scholastici in 4. dist. 14. docent, & meritò, Sacramentum Pœnitentiæ constare non tantum absolutione, sed etiam contritione (siue perfecta siue imperfecta) confessione, & satisfactione; his tamquam materiâ, & absolutione tamquam formâ, quod expressum est in dicto Decreto Eugenij IV. & in Tridentino sess. 14. c. 3.

Eugen. IV.  
Trident.

Et ratione probatur; & in primis, quòd constet ex illis tamquam ex partibus, quia Sacramentum Pœnitentiæ institutum est instar iudicii; iudicium autem constat ex explicatione delicti, & ex sententia iudicis, & ex satisfactione pro delicto tamquam ex partibus. Et quia in hoc iudicio Sacramenti Pœnitentiæ sententia iudicis est absolutio remissiua delicti, ideo non quæcumque delicti explicatio est satis apta ad illud, nisi quæ fit ab ipso pœnitente, & illud detestante, aut de eo dolente. Sacramentum ergo Pœnitentiæ constat ex contritione, confessione, & ex satisfactione pœnitentis, & ex absolutione Sacerdotis tamquam ex partibus. Quòd verò constet ex contritione, &

confessione tamquam ex materia, seu tamquam ex partibus materialibus, & ex absolutione tamquam ex forma, seu tamquam ex parte formali probatur: quia tres dicti actus pœnitentis modificantur & perficiuntur absolutione Sacerdotis ad significandum effectum Sacramentalem; modificari autem & perfici est proprium materiæ, perficere verò est proprium formæ.

Nihilominus contritio, confessio, & satisfactio dicuntur ab Eugenio I V. & à Tridentino quasi materia, cum eo addito *quasi*, & non absolute, non quia non sunt materia physica, quia etiam materia aliorum Sacramentorum non est materia physica, & tamen ab ipsis dicitur materia absolute & absque addito; sed quia materia physica, tam primam quam secundam, nempe compositum substantiale, est vera substantia: actus autem pœnitentis, qui sunt materia proxima Sacramenti Pœnitentiæ, & peccata, quæ sunt materia remota illius, non sunt substantiæ, sed accidentia; materia verò, quæ in aliis Sacramentis assignatur ab Eugenio I V. & à Tridentino, dicitur ab ipsis materia absolute & absque addito, quia in illis assignatur materia remota, quæ verè est substantia: absolutio tamen, quamvis sit accidens, dicitur forma absolute (sicut formæ aliorum Sacramentorum) & non dicitur quasi forma, quia ratio formæ physicæ non solum convenit substantiæ, sed etiam accidenti.

Ita tamen contritio, confessio, & satisfactio sunt partes materiales Sacramenti Pœnitentiæ, & absolutio ita est pars formalis, ut contritio, confessio, & absolutio sint ipsi Sacramento essentialia, quia absque illis nequit quoad suam essentiam consistere, quia institutum est instar iudicii; iudicium autem essentialiter coalescit ex explicatione delicti, & ex sententia iudicis. Et quia in hoc iudicio sententia est absolutio & remissio delicti, ideo non quæcumque delicti explicatio est satis apta ad illud, nisi facta ab ipso pœnitente, & dolorosa saltem radicaliter, quæ eo ipso est vera confessio & accusatio, quamvis sufficiat dolor confessionem subsequens, ut dicemus Disp. VI. Diffic. x. Et quia ad iudicium non est essentialiter requisita satisfactio, quia hæc in iudicio sequitur post sententiam, ac proinde post iudicium essentialiter perfectum, ideo satisfactio non est pars essentialis Sacramenti Pœnitentiæ: dicitur tamen pars integralis, quia quodammodo complet & perficit essentiam ipsam iudicii pœnitentiæ, & non perfectione extra substantiam ipsius, quæ ratione accedens perficit substantiam, sed intra, quia conducit ad perfectam remissionem peccatorum, factam per illud iam essentialiter perfectum, absumendo ex opere operato penam temporalem, quæ post contritionem, confessionem, & absolutionem sæpe superest solvenda, quo remissio ipsa intra rationem remissionis perficitur & completur.

Ad rationem ergo Scoti respondemus, quod quamvis in solis verbis absolutionis sit sufficiens & sola significatio verbalis, & speculativa (quam habent ex institutione hominum) effectus huius Sacramenti, nempe remissionis peccatorum; non tamen Sacramentalis & practica, quam Sacramentum Pœnitentiæ habet ex institutione Christi, quia hæc convenit contritioni, confessioni & absolutioni, quod non levis indicat Tridentinum sess. 14. cap. 3. dum ait, efficacitatem huius Sacramenti præcipuè esse in absolutione; quia ea parti-

Trident.

cula præcipuè denotat, etiam esse in aliis partibus, dicit tamen præcipuè esse in absolutione, quia in ea reperitur tamquam in forma modificante, & perficiente contritionem & confessionem pœnitentis; & ob id in Sacerdote dicitur esse potestas ipsa clauum, & remissiva peccatorum.

Et ad rationem Durandi respondemus, quod quamvis contritio secundum se sit insensibilis, sit tamen sensibilis per confessionem factam in ordine ad absolutionem, quia confessio sic facta est effectus contritionis, & quodammodo sentitur per suum effectum sensibilem. Est autem confessio eo modo facta effectus contritionis, aliquando quoad suam substantiam, ut quando ex contritione antecedente, pœnitens excitatur & inducitur ad confessionem sic faciendam, & semper confessio in ratione confessionis & accusationis est effectus contritionis, quia ratione huius confessio non est, aut si fuit, desinit tamen esse historica narratio, & sit vera confessio & accusatio (siue contritio antecedat siue subsequatur confessionem;) quod sufficit ut contritio possit esse pars essentialis Sacramenti sensibilis, præsertim quod id, quod est omnino spirituale & insensibile, potest esse pars essentialis totius materialis & sensibilis, ut videre est in anima rationali, quæ quamvis sit spiritualis & insensibilis, est pars essentialis hominis, qui est materialis & sensibilis.

## DIFFICULTAS II.

*Quid in Sacramento Pœnitentiæ sit Sacramentum tantum, quid res Sacramenti tantum, quid res & Sacramentum simul.*

Innocentius III. in cap. *Cum Martha* 6. de *Innoc. III.* Celebratione Missarum, distinguit, & assignat in Sacramento Eucharistiæ Sacramentum tantum, & rem Sacramenti tantum, & rem & Sacramentum simul. Ex quo Doctores intendunt tria hæc etiam in aliis Sacramentis distinguere & assignare. Id autem appellatur Sacramentum tantum, quod significat, & non significatur; & id res Sacramenti tantum, quod significatur, & non significat; & id res & Sacramentum simul, quod significat & significatur.

Conveniunt ergo Doctores, in Sacramento Pœnitentiæ ipsum compositum ex actibus pœnitentis & ex absolutione, esse Sacramentum tantum, quia ipsum compositum est quod significat gratiam Sacramentalem, & ipsum non significatur per aliquid aliud; & ipsam gratiam Sacramentalem esse rem Sacramenti tantum, quia ipsa significatur per dictum compositum, quod est Sacramentum, & ipsa non significat aliquid; & contritionem ipsam esse Sacramentum, & rem Sacramenti simul. Est autem Sacramentum non totaliter, sed partialiter; quia est pars essentialis Sacramenti simul cum confessione & absolutione, significans & conferens gratiam sanctificantem.

Est tamen difficultas, Quomodo contritioni etiam conveniat esse rem Sacramenti. Ratio difficultatis pro parte negativa est, quia aliquid esse rem Sacramenti, est esse effectum Sacramenti; contritio autem non est effectus Sacramenti Pœnitentiæ, quia contritio est antequam sit Sacramentum

mentum ipsum, quia ex ea præsupposita componitur, & effectus non est ante suam causam.

Circa hanc difficultatem, omisissis variis modis ad eam respondendi, quia vel sunt difficiles, vel obsecuri, qui videri possunt apud Vasquez q. 84. art. 1. dub. 3. hos respondemus, ideo contritionem esse rem Sacramenti, quia significatur per confessionem factam in ordine ad absolutionem, & quoad suam sensibilitatem ab ipsa confessione sic facta causatur, quia à confessione ut sic efficitur sensibilis, quia contritio mediâ confessione ordinata ad absolutionem quodammodo percipitur per sensus.

Ad rationem ergo difficultatis respondemus, quod quamvis id quod est res Sacramenti tantum, sit quoad suam substantiam effectus illius quod est Sacramentum tantum; non tamen omne quod ita est res Sacramenti, ut etiam sit Sacramentum simul, qualis est contritio, sed sufficit quod significetur per Sacramentum tantum, quamvis ab eo non causetur: sicut etiam id quod non tantum est Sacramentum, sed etiam est res Sacramenti simul (qualia sunt Corpus & Sanguis Christi in Eucharistia, & vinculum in Matrimonio) ut sit Sacramentum, sufficit, quod significet, quamvis non causetur; præsertim quod contritio non solum quoad substantiam significatur per confessionem, sed etiam quoad suam sensibilitatem causatur ab ipsa, quæ etiam conveniunt Corpori & Sanguini Christi in Eucharistia, quæ non solum in ea sunt Sacramenta, quia ut sunt sub speciebus quodammodo significant gratiam cibantem; sed etiam sunt res Sacramenti, & tamen quoad suam substantiam non causantur ab speciebus, sed tantum quoad sensibilitatem, quia quodammodo sunt sensibilia per species quibus teguntur, & quoad suam substantiam significantur per illas.

## DIFFICULTAS III.

*Vtrum quodlibet peccatum sit materia Sacramenti Pœnitentia.*

**S**Ypponimus, peccata esse materiam Sacramenti Pœnitentia, non proximam, quia Sacramentum hoc proximè solum coalescit ex contritione, confessione, & satisfactione tamquam ex materia; sed esse remotam, quia hæ partes materiales proximè versantur circa peccata, tamquam circa materiam (ea proportionem, quæ in Baptismo aqua non est materia proxima, sed remota, quia Baptismus proximè tantum constat ex ablutione tamquam ex materia) & ob rationem dictam peccata tantum esse materiam circa quam, & non ex qua.

Hoc supposito, conveniunt Primò Doctores, peccata actualia ante Baptismum commissa non esse materiam Sacramenti Pœnitentia, imò nec illa quæ in ipsa actuali susceptione Baptismi committuntur, sed solum ea quæ post Baptismum essentialiter perfectum (ante quem nullus est intra Ecclesiam) commissa sunt, quia ex Christi institutione sola peccata iam subiecta Ecclesiae sunt clauibus, & absolutioni Ecclesiae subijcienda.

Obseruandum tamen est, omnia peccata actualia post Baptismum commissa ita esse materiam remotam Sacramenti Pœnitentia, ut mortalia sint materia necessaria, non quia sint necessaria ad essentiam Sacramenti Pœnitentia, quia verè non

sunt; sed quia sunt necessariò confitenda: & venialia sint materia libera, quamvis sufficiens, libera, quia non est obligatio confitendi illa: & sunt materia sufficiens, quia essentia Sacramenti Pœnitentia constare potest cum confessione venialium tantum, absque confessione mortalium, quod etiam habent peccata mortalia semel legitime confessa, quod scilicet sint materia libera & sufficiens alterius confessionis, ut constat ex perpetuo usu fidelium, & definit Benedictus XI. in Extrau. *Inter cunctas*, de Priuilegiis.

Circa peccatum originale conveniunt Secundò Doctores, quod quamvis sit materia peculiaris virtutis Pœnitentia, ut diximus Disp. I. Diffic. VI. non tamen Sacramenti Pœnitentia, tum quia non est peccatum actuale propria voluntate contractum, tum etiam quia contrahitur ante Baptismum in primo instanti conceptionis.

## DIFFICULTAS IV.

*Vtrum Sacramentum Pœnitentia possit repeti & iterari.*

**N**ON defuerunt hæretici, qui (ut refert Augustinus de Vera & falsa pœnitentia) dixerunt, lapsi post Baptismum semel tantum concedi Sacramentum pœnitentia. Quibus favere videtur Ambrosius lib. 2. de Pœnitentia, cap. 10. dum ait, pœnitentiam semel tantum concedendam esse pœnitentibus. Et non parum favere videtur, quod Christus numquam eundem bis à morte ad vitam revocavit, nec eundem bis sanavit. Quod etiam ratione probatur, Primò, quia aliàs iterata peccatorum remissio occasio esset facilitans ad peccatum. Secundò, quia aliàs Deus videretur amare peccata, cum eis remittendis semper præstò adsit.

Nihilominus de Fide est, Sacramentum Pœnitentia iterari & repeti posse, imò debere semper, quod post Sacramentum pœnitentia susceptum committitur peccatum mortale. Quod constat ex traditione & praxi Ecclesiae, & definitur à Tridentino sess. 14. cap. 2. & Can. 1. & deducitur ex illo Ioan. 20. *Quorum remisistis peccata, &c.* quia his verbis absque vlla limitatione conceditur ministris Ecclesiae potestas remittendi peccata. Deducitur quoque ex institutione Sacramenti Pœnitentia, quod institutum est instar iudicii & instar medicinae; iudicium autem repeti potest semper, quod iteratur causa aliqua iudicii; & etiam medicina semper, quod infirmitas iteratur.

Ambrosius verò, dum dixit, pœnitentiam semel tantum concedendam esse pœnitentibus, locutus est non de Sacramento Pœnitentia, sed de pœnitentia solemnè, quæ antiquitus in Ecclesia fieri consuevit, & non nisi semel. Quod verò Christus neminem sanaverit nec resuscitaverit bis, non faveat dicto errori; quia, ut ait Augustinus, id ita factum est, ut quisque timeat iterum peccare.

Et ad primam rationem respondemus, iteratam peccatorum remissionem, ex se amorem potius & gratitudinem erga Deum conciliare, quibus retrahamur à peccando, quam ad peccandum incitare. Et ad secundam respondemus, ex eo quod Deus ita præstò adsit ad remissionem & deletionem peccatorum, potius deduci, ut etiam ait Augustinus, Deum odio habere peccata, quam illa amare.

Quan-

Quando verò Sacramentum Pœnitentiæ sit necessarium repetendum & iterandum, quia fuit inualidum, & fuit peccatorum mortalium, commodius dicimus Disput. VII. Diffic. VII.

### DIFFICULTAS V.

*Verum Sacramentum Pœnitentiæ sit medium necessarium ad salutem.*

**S**upponimus, ea quæ sunt necessaria ad salutem (id est ad iustificationem, & consequenter ad gloriam, quæ nequit sine iustificatione obtineri) esse in triplici differentia. Quia alia sunt necessaria necessitate tantum præcepti, alia necessitate tantum medij, alia sunt necessaria necessitate præcepti & medij simul. Illa sunt necessaria ad salutem necessitate tantum præcepti, quæ ex eo solum sunt necessaria ad salutem, quia sunt sub præcepto graui. Illa sunt necessaria ad salutem necessitate tantum medij, quæ sunt necessaria tamquam media seu remedia conducentia ad illam, & non quia sint sub præcepto graui, qualia sunt media necessaria ad salutem, quæ non sunt in nostra potestate, ut Baptismus respectu paruulorum, & auxilia præuenientia respectu adultorum. Illa tandem sunt necessaria necessitate præcepti & medij simul, quæ utroque modo dicto sunt necessaria, nempe & quia sub præcepto graui, & quia sunt media necessaria ad salutem, quales sunt actus fidei, & Baptismus in re vel in voto adultis peccatoribus.

Est tamen discrimen inter tria prædicta, quod ea, quæ sunt necessaria ad salutem necessitate tantum præcepti, solum sunt ad illam necessaria negatiue, quia tantum sunt necessaria, quatenus eorum obseruatio est necessaria ut non amittatur salus, quia est necessaria, ut non fiat peccatum mortale, quo amittitur gratia & sanctitas, absque qua nequit obtineri vita æterna; & non sunt necessaria positiue: quia quamuis aliquando conducant ad iustificationem, & ad perseuerantiam in ea, tamen quatenus positiue conducunt (qua ratione sunt media, & utilia) non sunt necessaria, & ob id non dicuntur necessaria ut media, seu necessitate medij. Illa verò, quæ sunt necessaria necessitate tantum medij (quæ etiam dicuntur necessaria necessitate salutis, & finis) sunt necessaria positiue, quia sunt necessaria quatenus media, & utilia, & quatenus positiue conducentia seu influentia in salutem animæ, ut sunt auxilia præuenientia adultis, & Baptismus in re susceptus paruulis, quia absque eorum positio influxu nequit acquiri salus animæ. Ea tandem, quæ sunt necessaria necessitate præcepti & medij simul, sunt necessaria negatiue & positiue simul modo prædicto.

Ex dicto discrimine inter necessitatem præcepti & necessitatem medij, oritur aliud, nempe quod necessitas tantum præcepti excusatur ignorantia inuincibili, aut impotentia implendi præceptum, quia necessitas præcepti solum est, ut non fiat peccatum mortale, à quo excusatur tam ignorantia inuincibilis, quam impotentia; necessitas verò medij non excusatur ignorantia, nec impotentia, quia hæc necessitas est ob influxum posituum necessarium, quem non supplet ignorantia, nec impotentia.

Hoc ergo præsupposito, conueniunt Doctores,

Sacramentum Pœnitentiæ in re vel in voto sub disunctione esse necessarium lapsis in mortale post Baptismum, necessitate medij, ad iustificationem (& consequenter ad gloriam) quod supponit Tridentinum sess. 6. cap. 14. & sess. 14. cap. 4. Tridentinum, primam iustificationem baptizatorum non fieri nisi medio Sacramento Pœnitentiæ, aut medio voto ipsius.

Variant tamen Doctores in explicando, quatione Sacramentum Pœnitentiæ in re vel in voto sit medium necessarium lapsis in mortale post Baptismum ad iustificationem ab illo.

Omissis autem variis eorum modis id explicandi, vel quia continent falsam doctrinam, vel quia sunt obsecuri: ex eo Sacramentum Pœnitentiæ in re vel in voto est prædictis medium necessarium ad iustificationem, & quia nequeunt, nisi vel medio Sacramento Pœnitentiæ in re suscepto, vel media contritione perfecta (siue formali siue virtuali) in qua votum seu desiderium efficax suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ continetur, à peccato mortali iustificari; & quia utronis eorum absque altero iustificari possunt, id est, quia nequeunt nisi vno vel altero iustificari; & utronis possunt, quia nec vnum nec alterum est determinatè medium necessarium, nisi aliquando per accidens, ut contingit quando quis post elicitam attritionem, & factam confessionem incidit in amentiam ante absolutionem, quia tunc huic ad iustificationem est determinatè necessarium Sacramentum Pœnitentiæ in re susceptum, quia tantum potest iustificari absolutione, suppositis attritione & confessione, quia in amentia nequit contritionem perfectam elicere: & etiam quando quis exiit in articulo mortis, & caret copia confessarij, quia tunc huic ad iustificationem est determinatè necessaria perfecta contritio, quia non potest aliter iustificari.

Dicuntur autem à Tridentino & à Doctoribus lapsi in mortale post Baptismum iustificari per Sacramentum Pœnitentiæ in voto, quando iustificantur per contritionem perfectam ante realem susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, non quia ex eo deriuatur virtus aliqua in contritionem ut iustificare possit, quia contritio ex se absque dependentia à Sacramento Pœnitentiæ est potens iustificare (siue tamquam forma, siue tamquam proxima dispositio) non minus quam in lege naturæ & scripta ante institutionem Sacramenti Pœnitentiæ, sed quia in contritione, per quam tunc iustificantur, continetur votum seu desiderium efficax suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ suo tempore, & etiam votum seruandi quodcumque aliud præceptum graue, quia qui perfectè contritur, ad minus virtualiter & implicitè proponit, & paratus est ad non peccandum mortaliter, ac proinde ad non transgrediendum præceptum aliquod graue; nihilominus à Tridentino ubi supra dicta iustificatio, quæ fit extra Sacramentum, peculiariter attribuitur voto Sacramenti Pœnitentiæ, & non voto aliarum rerum quæ sunt sub præcepto graui, ob rationem quam adducemus Difficultate sequenti.

Vnde si Sacramentum Pœnitentiæ non esset peccatori sub præcepto, iustificatio per contritionem facta adscriberetur ipsi contritioni, absque voto Sacramenti Pœnitentiæ, quia tunc votum huius Sacramenti non contineretur in contritione,

ac proinde tunc Sacramentum Pœnitentiæ non esset necessarium in re vel in voto, esset tamen necessarium ipsum in re, vel contritio sub disunctione, quia non posset fieri iustificatio nisi ipso aut contritione, & virtutis posset.

## DIFFICULTAS VI.

*Utrum votum Sacramenti Pœnitentiæ necessarium ad iustificationem extra Sacramentum debeat esse explicitum, an sufficiat implicitum in ipsa contritione.*

Caus.

Trident.

Concilium  
Complut.August.  
Bernard.  
Hugo de  
S. Victore.

August.

S. Thomas.  
Vasquez.  
Suarez.

Caus. Relezione de Pœnitentia, parte 5. conclus. 3. docet, ad iustificationem extra Sacramentum esse necessarium votum explicitum Sacramenti Pœnitentiæ superadditum contritioni perfectæ, & non sufficere votum in ea implicitum. Quod deduci videtur Primò ex Tridentino sess. 6. cap. 14. & sess. 14. cap. 4. dum remissionem peccatorum attribuit Sacramento Pœnitentiæ, vel voto ipsius, quia si per votum non intelligeret votum explicitum, sed tantum implicitum in contritione, non attribueret peculiariter eam remissionem voto Sacramenti Pœnitentiæ, quia in contritione, per quam fit ea remissio, etiam continetur votum Eucharistiæ, & aliarum rerum quæ sunt sub præcepto graui. Secundò idem deduci videtur ex Concilio Complutensi, in quo inter alias propositiones Petri Oxomenis, prima quæ damnatur, est ista: *Peccata mortalia, quantum ad culpam & penam alterius sæculi, delentur per solam contritionem cordis, sine ordine ad clauas.* ergo in eo Concilio maxime indicatur ad iustificationem extra Sacramentum præter contritionem, & præter votum Sacramenti in ea necessariò contentum, etiam requiri votum expressum ipsius Sacramenti.

Et ratione probatur Primò, quia Sacramentum Pœnitentiæ non est minus necessarium lapsis post Baptismum ad iustificationem, quam Baptismus his qui veniunt ad Ecclesiam: sed ei, qui nequit Baptismum suscipere, est necessarium ad iustificationem votum explicitum Baptismi, ut significant Augustinus lib. 1. de Baptismo contra Donatistas, cap. 8. Bernardus Epistola 77. & Hugo de S. Victore lib. 2. de Sacramentis, part. 6. cap. 7. ergo ei, qui non suscipit Sacramentum Pœnitentiæ, vel quia non potest, vel quia nondum est obligatio illud suscipiendi, necessarium est ad iustificationem votum explicitum suscipiendi illud.

Secundò probatur ab exemplo hæretici, cui non remittuntur peccata, nisi prius expressè proponat rejicere errorem, ut significat Augustinus de Vera & falsa pœnitentia, c. 12. ergo peccator, qui expressè non proponit se subijcere clauibus Ecclesiæ, nequit à peccatis iustificari.

S. Thomas quæst. 69. art. 4. ad 2. Vasquez quæst. 84. art. 5. Suarez disp. 17. sect. 3. & communiter Theologi docent, & meritiò, ad iustificationem extra Sacramentum non esse necessarium votum explicitum Sacramenti Pœnitentiæ, sed sufficere implicitum in ipsa contritione perfectæ, siue formali siue virtuali. Quod efficaciter deducitur ex Tridentino sess. 14. c. 5. dum, postquam dixit, per contritionem charitate formatam hominem

ante Sacramenti susceptionem iustificari, addit, tunc iustificationem non esse adscribendam ipsi contritioni absque voto Sacramenti quod in ea includitur. Supponit ergo Tridentinum ad iustificationem extra Sacramentum sufficere votum Sacramenti Pœnitentiæ in contritione perfectæ inclusum.

Et ratione probatur, quia ad iustificationem extra Sacramentum Pœnitentiæ votum explicitum huius Sacramenti non est necessarium ex natura rei, nec ex diuina institutione; ergo nullo modo est necessarium. Et in primis non est necessarium ex natura rei, quia contritio perfectæ absque dicto voto explicito est perfectissima dilectio beneuolentiæ erga Deum, quæ sufficit ad iustificationem, siue ut forma, siue ut vltima dispositio. Deinde non est necessarium ex diuina institutione, quia non est necessarium ex institutione qua Deus decreuerit non dare auxilium efficacius ad contritionem absque dicto voto, quia de hac institutione nullatenus constat: nec ex institutione qua decreuerit non iustificare habentem contritionem absque dicto proposito expresso, quia præterquam quòd de hac institutione non constat, etiam contritio absque eo proposito suâ naturâ est forma sanctificans, & remissiva peccatorum independentem ab institutione diuina, & ita independentem, ut à Deo impediri non possit quoad dictum effectum: verum est, eum, qui perfectè contritur, siue formaliter siue virtualiter, & aduertit esse præceptum suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, vix posse contineri à dicto proposito expresso.

Tridentinum ergo remissionem peccatorum extra Sacramentum media contritione factam attribuit voto Sacramenti Pœnitentiæ in contritione implicito & contento, ut denotetur post remissionem peccatorum antea factam manere obligationem suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, in quo posset aliquis dubitare aut errare, cum Sacramentum Pœnitentiæ ordinetur ad remissionem illorum, & iam supponantur remissa. Et in eo errauit Petrus Oxomenis, qui existimauit, peccata semel remissa per contritionem, non debere subijci Sacramento Pœnitentiæ, seu clauibus Ecclesiæ. Vnde in Concilio Complutensi, quando propositio illa dicti Petri damnatur, nempe, *Peccata mortalia, quantum ad culpam & penam alterius sæculi, delentur per solam contritionem cordis, sine ordine ad clauas,* tantum est sermo de ordine ad clauas, seu de voto suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ in contritione ipsa implicito; quod Petrus ille negabat, negando manere obligationem subijciendi clauibus Ecclesiæ peccata per contritionem remissa. Et Tridentinum remissionem peccatorum extra Sacramentum contritione factam non attribuit voto aliarum rerum, quæ sunt sub præcepto graui, quamuis etiam votum earum in contritione includatur: quia non agebat de illis, sed tantum de Sacramento Pœnitentiæ, & quia circa illas non est illa occasio errandi, quòd post remissionem peccatorum non maneant sub præcepto, quia non sunt instituta in remissionem peccatorum, sicut est institutum Sacramentum Pœnitentiæ.

Et ad primam rationem respondemus, concedendo Maiorem, & negando Minorem. Et ad probationem ex Patribus desumptam, respondemus,

mus, Patres tantum velle, eos qui audiunt necessitatem Baptismi, condemnari si baptizari nolunt, saluari tamen quando nequeunt baptizari, si habeant desiderium illius; eorum tamen testimonio satis fit voto seu desiderio in contritione implicito.

Ad secundam negamus, hæretico non remitti peccata, nisi prius expresse proponat rejicere errorem, quia sufficit quod illum rejiciat, virtualiter

habendo contritionem, aut aliud iudicium saltem confusè oppositum errori, præsertim quando error non occurrit memoriæ. Augustinus verò ubi supra tantum vult, extra Ecclesiam non esse veram pœnitentiam, quod nobis non aduersatur, quia hæreticus contritione, aut dicto iudicio ab aliquo expresse proposito, reducitur ad Ecclesiam.

## DISPUTATIO V.

## De Absolutione.

## DIFFICULTAS I.

*Vtrum in Ecclesia sit potestas absol-  
uendi à peccatis.*

**N**on desunt hæretici, qui negent in Ecclesia esse potestatem absoluedi à peccatis, & ea remittendi; quibus fauere videtur illud Lucæ 5. *Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?*

Conueniunt tamen Catholici, in Ecclesia (nempe in eius ministris) esse potestatem absoluedi à peccatis, & ea remittendi. Quod Patres communiter tradunt, & definitur in Concilio Constantiensi sess. 8. & 15. & in Lateranensi cap. 1. & in Florentino, in Decreto Eugenij IV. & in Tridentino sess. 14. c. 1. & 6.

Concil.  
Constant.  
Lateran.  
Florent.  
Trident.

Et id constat ex illo Ioan. 20. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.* Hæc autem verba intelligenda esse non de potestate ad prædicandam aliis remissionem peccatorum, nec ad declarandum eam esse aliis factam (vt volunt hæretici) sed ad eam faciendam, Patres docent, & verba ipsa id præferunt, & definit Tridentinum sess. 14. c. 1. & can. 3. Essetque intelligenda de potestate ad faciendam remissionem peccatorum non in Sacramento Baptismi (vt etiam hæretici volunt) sed in Sacramento Pœnitentiæ, ibidem definit Tridentinum, & docent Chrysostomus Homil. 85. in Ioan. Augustinus Serm. 111. de Verbis Domini, Ambrosius lib. 2. de Pœnitentiæ cap. 7. & communiter Patres, & deducitur ex eo, quod potestas hæc est ad faciendam remissionem peccatorum instar iudicij, vt denotatur collatione potestatis remittendi & retinendi, soluendi & ligandi, quod non fit sic in Sacramento Baptismi, sed in Sacramento Pœnitentiæ, quod institutum est instar iudicij.

Trident.

Ambros.

Illis verò verbis Lucæ 5. tantum significatur, solum Deum posse propria auctoritate remittere peccata, & id tantum volunt nonnulli Patres, dum similia verba proferunt, quod non tollit, id posse Sacerdotes vice & commissione Dei.

## DIFFICULTAS II.

*Vtrum potestas absoluedi à peccatis, quæ  
est in Ecclesia, sit absoluedi ab eis quoad  
culpam.*

Magister.  
Bonauent.  
Gabriel.  
Maior.  
Marfil.

**M**agister, Bonauentura, Gabriel & Maior in 4. d. 18. Marfilius quæst. 12. art. 2. Hugo

de S. Victore in Summa sententiarum Tract. 5. cap. 11. Richardus de S. Victore Tract. de Potestate ligandi & soluendi, cap. 12. & Medina Cod. de Confess. quæst. 38. §. *Videtur*, docent, potestatem absoluedi à peccatis, quæ est in ministris Ecclesiæ, non esse absoluedi ab illis quoad culpam: quia existimant, Deum ante absolutionem Sacerdotis remittere culpam pœnitenti, quia existimant, eum ante absolutionem debere esse perfectè contritum. Quod tradidisse videtur Gregorius Homil. 26. in Euang. dum supponit, peccatorem prius viuificari à Deo, quam à Sacerdotibus absolueretur. Quod etiam significant Clichtoueus lib. 7. c. 1. in Ioan. cap. 23. & Augustinus Serm. 8. de Verbis Domini. Idem quoque indicat Hieronymus in cap. 16. Matth. dum significat, quod sicut Levitici Sacerdotes tantum discernere inter lepram & lepram, & eam non poterant auferre; ita etiam Sacerdotes Euangelici se gerunt circa peccata.

Addunt tamen prædicti Doctores, in Ecclesia & in eius ministris esse potestatem absoluedi à peccatis quoad pœnam, quamuis varient in explicando à qua pœna, quia Hugo & Richardus existimant, in Ecclesia esse potestatem absoluedi à pœna æterna damni & sensus, Medina à pœna tantum æterna damni, & Magister à pœna tantum temporalis relicta post remissionem culpæ.

S. Thomas verò q. 84. art. 3. & ibidem eius Expolitores, Vasquez dub. 2. Suarez disp. 16. Agius diu. disp. 4. dub. 2. & communiter Scholastici in 4. d. 14. docent, & merito, in Ecclesia esse potestatem absoluedi à peccatis, non tantum quoad pœnam, sed etiam quoad culpam. Et in primis in Ecclesia esse potestatem absoluedi à peccatis quoad culpam, satis significat Christus illis verbis Ioan. 20. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis*: quia vox *peccata* absolute sumpta, culpas significat. Et ob eandem rationem idem satis significat Eugenius IV. in suo Decreto fidei, dum ait, rem Sacramenti Pœnitentiæ esse remissionem peccatorum. Cui accedit, quod si res seu effectus huius Sacramenti non esset remissio culpæ, sed tantum pœnarum, id declarasset Eugenius IV. & non ita absolute loqueretur, cum procedat doctrinaliter. Et id videtur expresse Tridentinum sess. 6. cap. 14. dum ait, Sacramento Pœnitentiæ, vel eius voto, pœnam æternam vnâ cum culpa remitti: & clarius sess. 14. c. 3. dum loquens de Sacramento Pœnitentiæ, postquam in principio dixerat, vim huius Sacramenti præcipue sitam esse in verbis absolutionis, subdit: *Res & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo.* Quod etiam non leuiter